

SALTO ARHITEKTUURIBÜROO

Intrigeeriv idee paneb mootori käima

Maarja Kask, Karli Luik ja Ralf Lööke on Salto Arhitektuuribüroo võimas, kuid väsimatu mootor, mis on töötanud edukalt aastast 2004 ja toonud koju ohtralt preemiaid mitmesugustelt arhitektuurikonkurssidelt.

A **SIGNE SILLASOO**
signe.sillasoo@aripaev.ee

Mullu Eesti Kultuurkapitali arhitektuurivaldkonna peapreemia ning Eesti Vabariigi kultuuripreemia pälvinud Salto arhitektuuribüroo on juba aastaid põnevate lahendustega silma jäänud. Tööde hulgas on gaasitoru Veneetsia arhitektuuribiennaalile, 70 000 m² suurune ärikeskus ja Metsakalmistul asuv arhitektide surnuaed. Kasutatud on materjale alates betoonist ja puidust kuni põhu ja savini.

"See peab olema midagi intrigeerivat, mis meid tööle paneb. Kas huvitav programm või maastik, keeruline lähteülesanne. Seetõttu ongi meie tööde amplituud väga lai," sõnas Karli Luik.

Praegu on arhitektuuribüroo kolmesel tiimil koos kuue kolleegiga käsil kolm suurt projekti: Pärnu keskkonnahariduskeskus, Viljandi riigigümnaasiumi hoone ja G4Si peakorter Tallinnas. Lisaks toimub Tallinna Ülikooli hoovis Balti filmi- ja meediakooli ehitus ning hiljuti avas oma ukseid Põhuteater, mis samuti meeskonna ühise mõtte töö tulemusel paberile ja nüüd lõpuks ka Skoone bastionile püsti sai.

Masu puhastas ehitusmaastikku. Väga kehva aegu pole Salto Arhitektuuribüroo pidanud nägema. Vahepealne mõonaperiood majanduses nende tegemisi oluliselt ei mõjutanud. Tõid oli eelnevatest aastatest veel ees ning varem projekteeritud maanteemuuseumi välialad ja Sõmeru keskusehoone jõudsid ehitusse.

Ometi pani see hapu aeg ehitusmaastikul nii mõndagi paika, eelkõige just ehitusfirmade seas, kelle suhtumisest ehitustegevusse sõltub väga pal-

”Masuaeg jättis professionaalse kihi tegijatest alles. Suvalised firmad kadusid ära.

Maarja Kask

ju, milline on valmisobjekti kvaliteet. "Masu jättis professionaalse kihi tegijatest alles. Suvalised firmad kadusid ära. See on väga positiivne," arvas Maarja Kask. Asjatundlikkuse kasvu on märgata ka klientide seas – Ralf Lööke sõnul osatakse rohkem küsida ja kaasa mõelda.

Rahasse suhtutakse masust tingitult veel väga konservatiivselt. "Eelarve on ju ka osa lähteülesandest. Võimaldatud ressursi peab suutma otstarbekalt kasutada. Põnevaid ja huvitavaid lahendusi saab teha ka suhteliselt mõistliku eelarve juures," kinnitas Luik. "Ekstravagantsete asjade tegemine ja eneseimetlus ei ole meie prioriteet," toonitas ta.

Tööprotsessi aspektid tasuks selgeks mõelda. Üldiselt on Salto arhitektidel koostöö kohta tellijatega ainult kiidusõnu lausuda. Oma nägemust peale ei suruta ja arhitektidele jäetakse vabadus ideid genereerida, mida siis töö käigus järjest parendatakse. "Mõnikord on aga jällegi põnev, kui tellijal on maja kohta mõni intrigeeriv kinnisidee," selgitas Luik.

"Kui kliendil on väga tugev esteetiline pilt silme ees, ent puudub tegelik arusaam, miks seda hoonet sellisena teha, ei oska me ennast enam kaasa töötamas näha," tunnistas Lööke. Tegu on ikkagi koostöö ja ühiste lahenduste otsimisega.

"Tahame kliente julgustada, et nad ei mõtleks tööprotsessis erinevatele aspektidele mitte visuaalse ja vormilise poole pealt, vaid sellest küljest, kuidas nad tahaksid, et hiljem asjad toimiksid, milline on selle toimimise spetsiifika. Mida rohkem tellijad selle peale mõtlevad, seda tellija jaoks mugavam ning keskkonna jaoks põnevam arhitektuur sünnib," arvas Lööke.

Iseasi on muidugi konkursid, mille käigus on tellija juba mingid kompromissid enda jaoks ära teinud ja peab valima teatud tööde vahel. "Selle käigus nad näevad, millised lahendusi välja on

pakutud ja millised probleemid nende juures esile kerkivad. See on tugev filter ka tellijale. Lisaks on konkurssidel alati linnapoolsed esindajad, mis tähendab seda, et hilisemate bürokraatlike takistuste tõenäosus on väiksem. See on positiivne," sõnas Kask.

Konkurssidel osalemine on õpitav. Konkurssidel osalejatena on Salto arhitektid juba ammu tuntud. Ligi 50 konkursilt on koju toodud ca 40 preemiat, nende seas ka teised ja kolmandad kohad.

"Loomulikult ei ole olnud omaette eesmärk võimalikult palju preemiaid kokku koguda. See lihtsalt taandub selleni, kuidas mingitest projektidest mõelda ja mõistlikkuse piiri hoida," selgitas Lööke.

Ideed konkursside tarbeks sünnivad tavaliselt kolmeses meeskonnas. Tiim, kes need lõpuni välja töötab, on märksa suurem.

Reaalse lõplahenduse on saanud Kase sõnul üle poole võidu toonud konkursitöödest. "Päris sellised töid meil pole, millega oleme võitnud, aga millest üldse asja pole saanud. Pigem on objekt teatud staadiumini valmis projekteeritud ja siis on see majanduslikel kaalutlustel või muudel põhjustel seisma või ootele jäänud," selgitas Lööke. Mõni töö, mis pälvis auhinna näiteks aastal 2004, on alles äsja valmis saanud, nii et see protsess võib olla hästi pikk, täiendas Kask.

Konkurssidel osalemise praktika on hädavalik, et rahvusvahelisel tasemel hästi esineda. Seda kogemust kipub Lööke sõnul siinsetel arhitektidel, kes on tegelikult väga head, väheks jääma ehk seetõttu, et Eestis on niigi palju tegemist. See võib olla aga omakorda põhjus, miks Eesti arhitektid neil konkurssidel püüenele ei pääse.

"Mingil määral on konkurssidel osalemine õpitav, peab lihtsalt teadma, kuidas oma mõtteid väljendada. Võib-olla see on see kogemus, millest eestlastel puudu jääb," selgitas Lööke.

A Mis on mis Salto Arhitektuuribüroo

ASUTAMISAASTA: 2004
OMANIKUD: Maarja Kask, Karli Luik, Ralf Lööke

ARHITEKTUURIPREEMIAID: pea 50 konkursilt ligi 40 preemiat

VALIK VÕITE AASTATE JOOKSUL: Tallinna Ülikooli loome-

maja ja ülikoolilinnaku hoovi-ala arhitektuurivõistlus; Tallinna Hipodroomi ala planeering (jagatud I preemia); Eesti ekspositsioon XI Veneetsia arhitektuuribiennaalil; Eesti Maaülikooli spordihoone; Läti Ülikooli botaanika-aed Riias; Skoone bastioni taaskasutuselevõtu ideelahendus; Eesti Maanteemuuseumi välialad Varbusel

TEISI VÕITE: 2010. AASTAL Eesti Kultuurkapitali arhitektuurivaldkonna peapreemia, Eesti Vabariigi kultuuripreemia ja Eesti parim puitehitis Sõmeru kesku-

sehoone eest

2009. AASTAL Eesti parim puitehitis Eesti Maaülikooli spordihoone fassaadi eest

2008. AASTAL Eesti Kultuurkapitali kunstivaldkonna aastapreemia, Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapitali aastapreemia

SALTO Arhitektuuribüroo omanikud Karli Luik (vasakul), Maarja Kask ja Ralf Lööke ei saanud paaril viimasel masuaastal tempot maha võtta, sest tööd jagus ka siis palju. Praegu on neil käsil kolm projekti, millest üks on maketina pildil olev Pärnu keskkonnahariduskeskus. FOTO: ANDRES HAABU

”Ekstravagantsete asjade tegemine ja eneseimetlus ei ole meie prioriteet.

Karli Luik

Äripäev

Majanduskonverents

Äriplaa: 2012

toimub **21. septembril 2011** Nokia Kontserdimajas

www.konverents.aripaev.ee

Konverentsi projektijuht Anne-Ly Paudhe in 667 0237,
programmijuht Äripäeva arendusdirektor Mari Kõlli 508 9810,
e-post: konverents@aripaev.net

raamatupidaja.ee

www.raamatupidaja.ee

**kiire
tee
vastusteni**

PALJU ÕNNE!

Kergkruusatoodete tehas Fibo ExClay Häädemeestel tähistab mais oma 20. sünnipäeva. Aastate jooksul on seal Fibo plokkide toodetud ja müüdüd rohkem, kui kulub materjali Tartu-suuruse linna ehitamiseks. Tehas on oma sünnipäeval parimas tehnilises vormis ja ootab ehitajate uusi väljakutsesid.

Tänama kõiki loostööpartnereid, kliente ning tehas praeguseid ja endisi töötajaid!

Pidulikult Taise Saint-Gobain Ehitustooted AS,
Weber Süsteemid

www.e-weber.ee

PÕHUTEATER on hea näide, kuidas ajutine objekt paneb piirkonna paremini toimima.

SÕMERU keskusehoone kaunis arhitektuur.

Ökoloogiline segadus – Põhuteater kui installatsioon

Ökoloogilisus on märksõna, mis peale toidu, taaskasutuse ja paljude muude valdkondade jookseb läbi ka ehitusest ja arhitektuurist. Salto arhitektide jaoks tähendab see ressurside mõistlikku kasutamist.

“Ökoloogilisus on saanud paljuski embleemiks, stiiliks, mille tagant on sisu ära kadunud,” arvas Lööke. Sama meelt oli Maarja Kask. “Oma töös näeme me tihti seda, mida inimesed ökoloogilisuse all mõtlevad, aga mis ei pruugi seda tege-

likult tuldse olla,” sõnas ta. Ökoloogilisus väljendub arhitektide jaoks pigem ressurside mõistlikus kasutamises, mis on sama tähtis lähteülesanne nagu keskkonda sobitumine, funktsionaalsus jne. “Kui mingi toidukoht reklaamib, et neil on kõik värsked toorained, kas see ei ole siis tegelikult elementaarne? Sama lugu on ökoloogilisusega, ka see peaks olema elementaarne,” arvas Kask.

“Põhuteater on pigem irooniline kommentaar ökoloogilisele

ehitusele kui ökomaja. Kui midagi ehitada ainult viieks kuuks, ei saa see mingil juhul kestlik olla. See on hea näide sellest, kuidas see tavainimesele materjalivaliku tõttu ökoehitisena tundub, ehkki laias plaanis, kui hakata ökoloogilist jalajälge arvutama, ta kindlasti seda ei ole.

Samas ei olnudki Põhuteatri eesmärk paista silma ökoloogilisusega. Tegemist on installatsiooniga, mis on tehtud suhteliselt odavast ja kiiresti püstitatavast materjalist ning mille juu-

res on kõige olulisem materjali isikupärasus, lõhn ja faktuur, samuti see, kuidas ajutine objekt ehituskeelualal paneb kogu piirkonna tööle ja harjumus seda ruumi kasutada kestab ehk ka pärast teatrihoone eemaldamist. Põhuteater on mõnus, atraktiivne ning keskkonda loov ja väärtustav projekt, ent kui hakata seda ökomajaks nimetama, siis muutub asi totraks,” selgitas Luik. “Ökoloogilisem oleks tulnud ehitada statsionaarne maja sajaks aastaks,” lisas Lööke.

EESTI Maaülikooli spordihoone: Eesti parim puitehtis 2009.

G4SI peakorter: puhas vorm.

WÜRTH

Ehitamiseks vajalikud tarvikud tarnib Würth
tel 6511 222, www.wuerth.ee